

การจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

The Developing of Ethical Model Instructional for Early Childhood

ชไมমন ศรีสุรักษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษาปัญหาอุปสรรคจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างต้นเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างต้นเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม คือ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนอนุบาลสาธิตสายไทรรัก รวมทั้งครู และผู้ปกครอง, เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์สถานการณ์โรงเรียนอนุบาลสาธิตสายไทรรัก 2) แบบฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างต้นเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 3) แบบนิเทศติดตามครูชุดการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมเด็กสำหรับปฐมวัย สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลคือแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางจริยธรรมสูงขึ้นกว่าก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดีมาก 81.67% เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของการประเมินผลพัฒนาการ จากการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยทุกระดับชั้นทำให้เห็นความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ระหว่างการพัฒนาครูได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) พบว่า 1) จุดแข็ง : มีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 2) จุดอ่อน (หรือ ข้อจำกัด) : คือทักษะการบูรณาการความรู้ของครูด้านการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งขาดผู้บริหารจำนวน 1 อัตรา และครู จำนวน 1 อัตรา 3) โอกาส : การวิจัยครั้งนี้เป็นปัจจัยภายนอกที่สามารถนำการปรับปรุงและพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน (เช่น สามารถฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนการสอน

¹ ดร. ชไมমন ศรีสุรักษ์ อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และนิเทศการสอนของครู โดยใช้กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์ และบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม) ตามสภาพจริงของโรงเรียน 4) อุปสรรค : คือข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอต่อการสืบค้น และหลังจากการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถาม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา คือ ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศของครูผู้สอนเพื่อใช้ในการสอนและการวิจัยสำหรับครูปฐมวัย

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การบูรณาการ รูปแบบการเรียนรูจริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

This aims to study the developing of ethical model instructional for early childhood by integrate the “ethical learning for life and society model” with participation approach and problem from using this approach. The subjects (Purposive Sampling) were the students who study in Sansaiyairak School, including the teachers and the parents, Muang Gan Municiple, Meatang District, Chiang mai Province, 2011.

The instruments consisted of 1) the situational analysis model 2) the lesson plan for teacher trainee model 3) the supervisor model 4) the teacher's opinion questionnaires toward using of ethical model instructional for early childhood by integrated the “ethical learning for life and society model” with participation approach and problem from using this approach. Descriptive analysis (IOC) and (percentage) were used in this study.

The results from the study found that the student's ethical achievement of learning the ethical model instructional for early childhood by integrated the “ethical learning for life and society model” with participation approach performed at very good level 81.67%, and the student's all developmental achievement (physical, emotion, social, intelligence) had progressed. The teacher's opinion from this study by SWOT and questionnaires were found that 1) **Strengths:** the curriculum academy based on local wisdom and all sectors participation 2) **Weaknesses (or Limitations) :** are the teacher's knowledge and skill to integrated the ethical techniques teachings for early childhood and lacking the superintendent of school and a teacher 3) **Opportunities:** *this study is the external* chances to improve performance and develop school system (e.g.

the lesson plan for teacher trainee model and the supervisor model by situational analysis activity and the “ethical learning for life and society model to improve the teacher’s knowledge and skill to integrated the ethical techniques teachings) in the environment 4) Threats: technology information no more data for teachers to study about ethical activities for children in local. The problems and obstacles due to the usage of materials technology skills of teacher for teaching and research were found.

Key words : The Developing of Ethical Model Instructional for Early Childhood, Integration, “Ethical learning for Life and Society Model”, Participation

ความเป็นมา

ปัญหาทางจริยธรรมของคนในสังคมได้เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานทางจริยธรรมที่ดีงามมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ปัญหาต่างๆ เหมืองมาจากสภาพการณ์ทางสังคมทั่วโลก รวมทั้งสังคมไทย ที่มุ่งต่อสู้แข่งขันทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญทางวัตถุ ทางวิทยาศาสตร์ และทางเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดค่านิยมการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมที่เป็นไปเพื่อการผลิตและการบริโภคกระจายไปอย่างรวดเร็วซึ่งค่านิยมเหล่านี้ยังทำให้คนในสังคมชิงดีชิงเด่นกันมากขึ้นและเอาเปรียบกันมากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยที่ต้องการและเพื่อความสะดวกสบายของตน ตลอดจนเพื่อสนองความต้องการอำนาจ โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งเดือดร้อนเป็นภัยที่จะตามมา ในภายหลัง สิ่งเหล่านี้ทำให้จิตใจของคนมีความเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัดจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ตามมาอย่างต่อเนื่องมากมายหลายปัญหา (ชไมมณ ศรีสุรักษ์. 2552 : 1-7) สอดคล้องกับ เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป (2547 : 1, 7-8) ได้อธิบายว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้ทำให้บทบาทของสถาบันครอบครัวไทย ทั้งในเมืองและในชนบทเปลี่ยนแปลงวิถีไปจากเดิม ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการดูแลเด็กในครอบครัวน้อยลง เนื่องจากใช้เวลาไปกับการทำมาหากิน ส่งผลให้สถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำรงสถานภาพการ “บ่มเพาะ” ดูแลเด็กปฐมวัยทุกด้านแทนครอบครัว จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของสังคมที่ต้องดูแลครู และผู้เลี้ยงดูเด็กให้มี “องค์ความรู้” ที่ทันสมัยบนฐานวิถีแห่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย เพื่อสร้างความมั่นใจในการบ่มเพาะ “เด็ก” ที่มีคุณธรรม จริยธรรม สืบสานความเป็น “ไท” ต่อไปเท่านั้น นอกจากนี้ นงเยาว์ แ่งเพ็ญแข (2545 : (3)-(4)) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคมเป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วไปที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการเรียนการสอน และการปลูกฝังอบรมจริยธรรมของสถาบัน ศาสนา สถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัว ที่ยังขาดการประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กปฐมวัยจึงควรหาวิธีการจัดการเรียนรู้จริยธรรมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของสมองที่จะส่งผลต่อสติปัญญาและความสามารถของเด็กอย่างถาวร

ในการนี้รัฐบาลจึงประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 ให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ควรมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโดยให้มีการผสมผสานกับศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจซาบซึ้ง ภูมิใจและตระหนักในความเป็นไทย ขณะเดียวกันก็สามารถนำไปผสมผสานให้สอดคล้องกับความรู้สมัยใหม่ได้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มีกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยเฉพาะการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรมควรเริ่มตั้งแต่เด็กในระดับปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากกระบวนการอบรมบ่มเพาะตั้งแต่เด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะนิสัยทางจริยธรรมที่ดีงามจะส่งผลต่อเนื่องไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้อย่างถาวร ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาวิจัยปฏิบัติการที่ทำให้เด็กได้ซึมซับจริยธรรมมาเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของตนโดยธรรมชาติ ซึ่งวิธีเหล่านี้คือวิธีแห่งการก่อคุณคุณงามเกิดผ่านกระบวนการใช้ชีวิตในแต่ละวัน รวมถึงวิธีที่อบรมบ่มเพาะที่จะให้รู้ถึงทักษะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่งดงาม ด้วยจริยธรรมที่มีความเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ที่มีในท้องถิ่น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยและศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
 2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
- ขอบเขตของการวิจัยด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม คือโรงเรียนอนุบาลสาธิตสายไทรรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554

ขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา

การจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Self Active learning : ชั้นเรียนรู้แบบลงมือกระทำด้วยตนเอง 2) Actual assessment : ชั้นการประเมินผลตามพฤติกรรมที่เป็นจริง 3) Behavior well : ชั้นการประพฤติปฏิบัติดี 4) Cooperative learning : ชั้นเรียนรู้แบบร่วมมือ 5) Discovery Learning : ชั้นการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (ชไมมณ ศรีสุรักษ์, 2552 : 1-241)

ขอบเขตของการวิจัยด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ปี 2554- 2555

ตัวแปรที่ศึกษา 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

สมมติฐานการวิจัย ผลการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้เด็กปฐมวัยมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางจริยธรรมสูงขึ้น และความก้าวหน้าของการพัฒนาทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นทุกด้าน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ครูในโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรักทุกคน สามารถจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยได้ไม่แตกต่างกัน เพราะผู้วิจัยหลักดำเนินการอบรมครูและชี้แจงแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยตนเอง ก่อนให้ครูดำเนินการทดลองตามแผนปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และระหว่างนั้นผู้วิจัยหลักก็ติดตามอย่างใกล้ชิด และมีการติดต่อสื่อสารกับครูอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการวิจัย

2. เด็กปฐมวัยชายหญิงทุกคนมีความคล้ายคลึงกันทั้งด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัย ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยพิจารณาจากคะแนนประเมินผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งได้มาจากการศึกษาสมมุติประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ครูประจำชั้นบันทึกผลพัฒนาการไว้ตลอด 1 ปีการศึกษาที่ผ่านมา เด็กปฐมวัยจึงสามารถพัฒนาการทางการเรียนรู้จากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ทุกคนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบวิเคราะห์สถานการณ์โรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก 2) แบบฝึกอบรวมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 3) แบบนิเทศติดตามครูชุดการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ดำเนินการดังนี้ 1) ประสานงานกับองค์กรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาบริบทชุมชนวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรัก 2) จัดประชุมกับครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational Analysis) โรงเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Lesson plan) สำหรับพัฒนาครู 3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูในโรงเรียนอนุบาลสาสนายไยรักก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ดำเนินการดังนี้ 1) ครูวิเคราะห์ผู้เรียนตามแบบประเมินผลพัฒนาการของโรงเรียน 2) ครูใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนเรียน 3) ครูจัดการเรียนการสอน จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 4) ครูใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียน 5) ผู้วิจัยนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิดระหว่างที่ครูจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อทราบสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) ของครูและสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาครูเพิ่มเติมในการฝึกอบรวมเชิงปฏิบัติการฯ และ แบบสอบถามชุดที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถนำไปสู่การส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เรียนรู้จริยธรรมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ข้อมูลเชิงคุณลักษณะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ได้แก่ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบริบทของโรงเรียน การวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน นำไปสู่วิธีการวางแผนปฏิบัติการในขั้นต่อไปให้สมบูรณ์ 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ (1) การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการหาความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบจากแบบประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective

Congruence = IOC) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบนี้ ได้แก่ คำนวณค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร ดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. 2543 : 234-235) (2) การวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอน จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความถี่ที่เทียบเป็น 100 จากสถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) (สถาบันวิจัยและพัฒนาสถาบันวิจัยราช มงคลเทคโนโลยีอีสาน. 2555 : 18)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการ รูปแบบ “การสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม พบว่าเด็กปฐมวัยมีการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางจริยธรรมสูงขึ้นกว่าก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 81.67 เมื่อวิเคราะห์ผลพัฒนาการทางการเรียนรู้รายปีของ เด็กปฐมวัยทั้งสองภาคเรียน พบว่าเด็กปฐมวัยทุกระดับชั้นมีความก้าวหน้าของพัฒนาการ เพิ่มขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อภิปรายได้ว่า การจัดการเรียน การสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “สร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยความ หมายสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับ ชไมมน ศรีสุภกิจ (2552 : 124) อธิบายว่า รูปแบบการเรียนรู้จริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการ “SABCoD Model” ส่งผลต่อการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง เด็กสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดการค้นพบความรู้ (Discovery Learning) โดย ไม่ต้องมีรางวัล เพราะเป็นการเรียนรู้จากภายใน และเป็นต้นทางของการเรียนรู้ที่มีชีวิต คือการ ค้นพบความรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Self Active Learning) ภายใต้การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็กแสดงออกพฤติกรรมที่ดีต่อเพื่อน (Behaving Well) เช่นรับฟังเพื่อน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาแต่ใจ เห็นแก่ส่วนรวม มีความรับผิดชอบ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฐพล วัณวิญญู (2552 : 12, 51) อธิบายว่า การฟังอย่างตั้งใจ ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ปลอดภัย ทำให้เข้าถึง ความรู้ ทำให้หันหน้าเข้าหากันด้วยความรักความเมตตา ด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็น กลุ่ม มีบรรยากาศแห่งความผ่อนคลาย ความไว้วางใจและเป็นมิตร จนรู้สึกถึงการจัดกิจกรรมที่ ให้ความสุข (Self-Fulfilling Activity) ทำให้เกิดความชื่นชม มีผลทำให้เกิดความสมัครใจอยาก พัฒนาดตนเอง และอยากทำในสิ่งต่างๆที่ดีงาม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมที่ให้แก่ เด็กปฐมวัยได้สร้างองค์ความรู้ของตนเองโดยการเรียนรู้ที่ลงมือกระทำด้วยตนเองเพื่อชีวิตและสังคม ดังเช่นโรงเรียนอนุบาลसानสายไยรัก เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัด เชียงใหม่ ดำเนินการนั้น ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่มีสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น บริบททางวัฒนธรรมและวิถี ชีวิตของสังคม เช่น เรื่อง “ข้าวหมกหัตถ์จรรยา” เรื่อง “เทพสามฤดู” เรื่อง “เกมการเล่นของ เด็กไทย” เรื่องการใช้สื่อประสมเรื่อง “พญาสามฝั่งแกน” และการประดิษฐ์ทำรำพ่อนพญาสามฝั่ง

แกนของครูปฐมวัย เป็นต้น ทำให้เด็กปฐมวัยมีความก้าวหน้าของการพัฒนาการเรียนรู้ทุกด้าน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) พบว่า การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยต้อง สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคม และจากการศึกษาของเพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัยคล้ายคลึงกับ พัฒนาการทางสติปัญญา เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคม พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 5-8 ขวบ รับเกณฑ์และมาตรฐานทางจริยธรรมจากบิดามารดา ครูและเด็กโต เป็นระยะที่ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กและยึดถือกฎเกณฑ์ที่ได้จาก ผู้ใหญ่เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว (Bjorklund. 1995 : 62-80; Wadsworth . 1996; 33-36; พรรณี ช. เจนจิต. 2545 : 69-73; สุรางค์ โค้วตระกูล. 2545 : 51-59)

2. ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยบูรณาการรูปแบบ “การสร้างต้นเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม พบว่าจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรค (SWOT) และปัญหาอุปสรรค ที่พบจากการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการตอบแบบสอบถามตาม ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนอนุบาลสาธิตสายใยรัก จำนวน 2 ชุด สรุปผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ก่อนจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย จากผลการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา สรุปผลและอภิปรายผลได้ว่าจุดเด่นในการจัดการเรียนการสอน จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลสาธิตสายใยรักพบว่าส่งผลต่อโอกาสในการ พัฒนาด้วยจุดเด่นที่โรงเรียนมี 3 ด้านคือ การมีความร่วมมือกับชุมชนทั้งภายในและภายนอก ชุมชน และสถานศึกษา มีหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน และมีปรัชญา สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่มี ภูมิทัศน์เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ สวยงาม อากาศดี มีบรรยากาศสงบเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับ บรูเนอร์ (Bruner, Parsonspetal. 2001 : 2009 อ้างใน พรรณี ช.เจนจิต. 2545 : 79-81) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมมากกว่าการเปลี่ยนแปลง ภายในอินทรีย์ โดยจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กสามารถจัดระบบการเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมี ความหมาย คือกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อม (Conceptualization) ส่วน จุดด้อยด้านผู้สอนที่ต้องการวิธีการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการการจัดการเรียนการสอน จริยธรรมกับการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ และกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้อง นับเป็นโอกาสใน การพัฒนาครูจากจุดด้อยที่ครูต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อการจัดการเรียนการสอนจริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย และการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูกับผู้ปกครองที่มีต่อ การจัดการ เรียนรู้แบบเตรียมความพร้อม กับการเร่งเรียนอ่านเขียนที่ผู้ปกครองคาดหวัง รวมถึงการพัฒนา ความรู้และเจตคติของครูที่มีต่อการบูรณาการสอนกับการวิจัย และการเห็นคุณค่าภาระ งานของครูในหน้าที่กับการพัฒนาตนเองด้วยการจัดการความรู้และจัดระบบเอกสารงานวิจัยใน ชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัย สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การที่ผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็น

1. 1. การจัดจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยทำให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริยธรรมสูงขึ้น และมีความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการเรียนรู้ทุกด้านต้องใช้วิธีการมีส่วนร่วมด้วยกิจกรรมวิเคราะห์สถานการณ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิตและสังคม
2. 2. การบูรณาการสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองภายใต้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ควรย่อยสาระวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ง่ายแก่การเรียนรู้ตามวัยของผู้เรียน และนำเสนอสอดคล้องกับชีวิตและสังคมของผู้เรียน 3) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับควรผลักดันนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในกลุ่มสาระต่างๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้ “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ของผู้เรียน

1. ควรทำการศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทชุมชนแตกต่างกันออกไปในประเทศไทย ที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนการสอนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย 3) ควรมีการวิจัยการเรียนการสอน “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และในระดับชั้นที่สูงกว่าระดับปฐมวัย